

אהרן קדוש ה' הכריז: "חג לה' מחר" על התגלות כח הפלפול שהקב"ה שמה בו!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

מתקיים", כי מצד הדין אי אפשר לקבל את החוטא בתשובה, ואז אין העולם מתקיים כמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ז ט): "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", על כן "הקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין", וענין השיתוף הוא שאם יעשה תשובה יתכפר לו ואם לא בחטאו ימות. הרי לנו דברים ברורים כי מה שמועילה תשובה לתקן החטא, הוא רק מצד מדת הרחמים משם הוי"ה שקדם לשם אלקים.

ויש לומר כי זהו שאמר נעים זמירות ישראל (תהלים כה יא): "למען שמך ה' וסלחת לעוני כי רב הוא". כלומר למען שמך הוי"ה שקדם לשם אלקים במעשה בראשית, להורות על הקדמת מדת רחמים למדת הדין שמצד זה מקבל הקב"ה את האדם בתשובה, "וסלחת לעוני כי רב הוא".

הנה כי כן יאיר לנו להבין הכרזת אהרן הכהן קדוש ה' אחרי שנעשה העגל: "חג לה' מחר". וכך הוא פירוש הכתוב: "וירא אהרן ויבן מזבח לפניו", כאשר ראה אהרן חור זבוח לפניו, והבין מזה שהוא צריך לעשות להם את העגל, שאם לא כן יהרגוהו ויתקיים בהם: "אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא", ולא יהיה להם תיקון לעולם, התבונן כדרכם של צדיקים, מדוע סיבב הקב"ה שיצטרך לעשות העגל, והבין מזה כי זהו מסיבה מאת ה' כדי להורות תשובה לרבים.

לכן כדי לחזק את ישראל שנכשלו בחטא העגל שעדיין יש להם תיקון בתשובה: "ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר". כלומר על ידי חטא העגל שהיה כדי להורות תשובה לרבים, הנה "מחר" - יש מחר לאחר זמן כשיעשו ישראל תשובה, יהיה "חג לה'" שאמר: "יעשה תשובה ויתכפר לו", וזהו שדקדק לומר: "חג לה'" - לשם הוי"ה דייקא שקדם לשם אלקים במעשה בראשית, שישמח ה' על התשובה שיעשו ישראל.

"יישר כוחך ששיברת" על התגלות כח הפלפול

כדרכה של תורה שנדרשת בשבעים פנים, נראה לבאר עוד מה שאמר אהרן הכהן גדול: "חג לה' מחר", על פי מה שמצינו עוד בפרשתינו בחטא העגל (שמות לב יט): "ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות, ויחר אף משה וישלך מידי את הלוחות וישבר אותם תחת ההר".

שנינו על כך בגמרא (שבת פז): "מנלן דהסכים הקב"ה על ידו, שנאמר אשר שברת, יישר כוחך ששיברת". וצריך להבין, מה שבחר הקב"ה לבטא הסכמתו באמרו: "יישר כוחך ששיברת", ולא בלשונו: "יפה עשית ששיברת" וכדומה. עוד ראוי להתבונן בענין שבירת הלוחות על פי מה שכבר הזכרנו מאמר הגמרא: "לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה".

והנה מסתבר לומר כי אחרי ששהה משה בשמים ארבעים יום וארבעים לילה וקיבל כל התורה כולה, השיג גם הוא ענין זה כי חטא העגל לא היתה אלא גזירת המלך כדי להורות

מה ראה אהרן הכהן גדול להכריז אחרי שחטאו ישראל בעגל שהיא עבודה זרה: "חג לה' מחר"
מדרש: החכמה הנבואה והתורה לא הסכימו לתשובה, עד שבא הקב"ה ואמר: "יעשה תשובה ויתכפר"
בחטא העגל נתגלה כח התשובה, שהרי "לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה"
הכרזת אהרן: "חג לה' מחר", כי בחטא העגל נתגלה עצת ה' לכל חוטא: "יעשה תשובה ויתכפר לו"

מחומר שמרד במלך הכבוד מלך מלכי המלכים הקב"ה אין לו שום תיקון, אלא שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו נתן לנו אפשרות לתקן החטא על ידי תשובה, לכן רק הקב"ה בעצמו שיכול למחול על כבודו לפניו משורת הדין היה יכול לומר: "יעשה תשובה ויתכפר לו".

על פי האמור מביא בשל"ה הקדוש (ווי העמודים פרק כא) בשם הגאון מוה"ר שלמה אפרים זלה"ה, פירוש מתוק בכתוב (תהלים לו ז): "אדם ובהמה תושיע ה'", כי העצה של התורה שיביא קרבן היא טוב לאדם שמתכפר לו ולא יצטרך למות, אבל לא לבהמה שתצטרך למות לקרבן במקום החוטא, אבל עצת ה' שיעשה תשובה ויתכפר לו, הנה בכך: "אדם ובהמה תושיע ה'", שהיא ישועה לאדם ולבהמה שלא יצטרכו למות.

ונראה כי לזה נתכוון ה"מגלה עמוקות" (פרשת ויצא ד"ה במסורה) וזה לשון קדשו: "וכבר שאלו לחכמה חוטא מה ענשו וכו', עד ששאלו לתורה יביא קרבן ויתכפר, ושאלו להקב"ה והשיב יעשה תשובה, ובזה (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע ה'". היינו כי בעצת ה' יש ישועה לאדם ולבהמה שלא יצטרכו למות.

"למען שמך ה' וסלחת לעוני"

והנה בענין מצות תשובה מצינו עוד בשל"ה הקדוש (מסכת שבועות פרק תורה אור אות מ) בשם אביו לפרש דברי רש"י (בראשית א א): "ברא אלקים, ולא אמר ברא ה', שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים". הביאור בזה, כי מצד הדין לא היה ראוי שלחוטא יהיה תיקון בתשובה, אלא הנפש החוטאת כנגד בורא עולם תמות, אולם מצד החסד והרחמים מקבל הקב"ה את החוטא בתשובה.

וזהו שפירש רש"י: "שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם

יקבלני, אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה".

לפי זה יתבאר היטב מדוע: "וביום פקדי ופקדתי" - בכל עון מתעורר גם עון העגל, כי מאחר שכל הענין של חטא העגל לא היה אלא כדי להורות תשובה, נמצא כי בכל פעם שישראל חוטאים מתעורר עליהם חטא העגל לטוב או לרע, כי אם עושים תשובה על עוונותם משום שלמדו מחטא העגל שהקב"ה מקבלם בתשובה, לא רק שיש להם כפרה על מה שחטאו אלא גם חטא העגל מתבטל לגמרי, שהרי מתגלה שחטא העגל לא היה לבטלה מכיון שנתמלא רצון ה' להורות תשובה לרבים.

אולם אם ח"ו אין ישראל עושים תשובה על עוונותם, מגיע להם עונש גם על חטא העגל, שהרי מכיון שלא למדו מחטא העגל לעשות תשובה, לא היתה שום תועלת במה שסיבב הקב"ה כדי שיכשלו בחטא העגל להורות תשובה, לפיכך "וביום פקדי" - על עוונותם שלא עשו תשובה עליהם, "ופקדתי עליהם את חטאתם" - חטא העגל שלא למדו מזה לעשות תשובה.

"אדם ובהמה תושיע ה'"

והנה בענין מצות התשובה מצינו מאמר במדרש (ילקוט שמעוני תהלים מזמור כה):

"טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך, שאלו לחכמה חוטא מה עונשו, אמרה להם חטאים תרדף רעה. שאלו לנבואה חוטא מה עונשו, אמרה להם הנפש החוטאת היא תמות. שאלו לתורה חוטא מה עונשו, אמרה להם יביא אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה חוטא מה עונשו, אמר להם יעשה תשובה ויתכפר לו, הדא הוא דכתיב טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך, שהוא מורה לחטאים דרך שיעשו תשובה".

וצריך להבין מדוע לא השיגו החכמה והנבואה והתורה שאדם יכול לתקן על ידי תשובה. אך הענין הוא כי מצד הדין לא היה ראוי שיהיה לאדם תיקון על ידי תשובה, כי קרוץ

בפרשתינו פרשת כי תשא (שמות לב ז): "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן, ויקח מידם ויצר אותו בחרט ויעשהו עגל מסכה, ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים, וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר".

והנה חכמינו ז"ל מגלים לנו, כי אהרן הכהן מסר את נפשו לעשות העגל כדי להציל את ישראל מכליה, כמבואר בגמרא (סנהדרין ז):

"וירא אהרן ויבן מזבח לפניו, מה ראה, אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר, ראה חור שזבוח לפניו, אמר אי לא שמענא להו השתא, עבדו לי כדעבדו בחור, ומייקיים בי (איכה ב כ) אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא, ולא הויה להו תקנתא לעולם, מוטב דליעבדו לעגל אפשר הויה להו תקנתא בתשובה".

ויותר מזה מצינו כי בשכר זה זכה אהרן לכהונה גדולה, כמבואר במדרש (ויק"ר י ג): "אמר לו הקב"ה לאהרן, אהבת צדק לצדק את בני ושנאת מלחיבן, על כן משחך אלקים אלקיך, אמר לו, חיך שמכל שבטו של לוי לא נבחר לכהונה גדולה אלא אתה".

אולם יש לתמוה הפלא ופלא, מה ראה אהרן הכהן קדוש ה' לומר על עון חטא העגל שהוא עבודה זרה: "חג לה' מחר", איזה חג לה' יש כאן, הלא ברור שהקב"ה מצטער על חטא העגל כמו שאמר למשה רבינו (שמות לב ז): "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול", אלא שמשם רבינו עמד בפרץ והתפלל על ישראל, הנה כי כן איך הוציא פה קדוש לומר על חטא העגל: "חג לה' מחר".

"וביום פקדי ופקדתי"

ונראה ליישב הענין בזה, בהקדם לבאר מה שאמר הקב"ה למשה אחרי שנענה לתפלתו לסלוח לישראל על חטא העגל (שמות לב ז): "ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך, הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם את חטאתם". ופירש רש"י: "תמיד כשאפקוד עליהם עוונותיהם, ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה עם שאר העוונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל".

ונתייגעו המפרשים לבאר, איזה קשר יש בין חטא העגל לשאר העוונות, עד כדי כך שכל פעם שפוקד הקב"ה ח"ו עוונות ישראל, הוא פוקד עליהם גם עון העגל. ויש לבאר הענין בזה על פי מה ששנינו בגמרא (ע"ז ד):

"אמר רבי יהושע בן לוי, לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שנאמר מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים וגו', והיינו דאמר רבי יוחנן משום רשב"י... לא היו ישראל ראויין לאותו מעשה אלא להורות תשובה לרבים".

ופירש רש"י: "לא עשו ישראל את העגל, כלומר גבורים ושליטים ביצרם היו ולא היה ראוי להתגבר יצרם עליהן, אלא גזירת מלך היתה לשלוט בהם כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא

תשובה לרבים, ולפי זה צריך ביאור, מדוע אם כן שבר משה את הלוחות הראשונים מעשה אלקים, והקב"ה הודה לו בברכת: **"יישר כוחך ששיברת"**.

ונראה ליישב על פי מה ששנינו בגמרא (עירובין נד.): **"מאי דכתיב חרות על הלוחות, אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל"**. מבואר מזה כי על ידי שבירת הלוחות ירדה שכחת התורה לישראל. והנה מצינו שיגיעת התורה בדרך פלפול היא סגולה נפלאה להחזיר לימוד שכבר נשכח ממנו, כמפורש בגמרא (כתובות קג): **"אמר ליה רבי חנינא לרבי חייא, בהדי דידי מינצת, דאם חס ושלום נשתכחה תורה מישראל מהדרנא ליה מפלפולי"**.

וכן מצינו בגמרא (תמורה טז): **"אמר רב יהודה אמר שמואל שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה... אמר רבי אבהו, אף על פי כן החזיר עתניאל בן קנז מתוך פלפולו"**. נמצא כי על ידי שבירת הלוחות שגרמה שכחת התורה לישראל, יש צורך בפלפול ויגיעת התורה כדי להחזיר התורה שנשתכחה.

משה רבינו נהג טובת עין

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מאמרם (נדרים לח): **"אמר רבי יוסי ברבי חנינא, לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו, שנאמר כתב לך פסל לך, מה פסולת שלך אף כתבן שלך, ומשה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל, ועליו הכתוב אומר טוב עין הוא יבורך וגו' מתיב רב חסדא... ועתה כתבו לכם את השירה הזאת... למען תהיה השירה הזאת לבני ישראל, אלא פלפולא בעלמא"**. כלומר רק כח הפלפול שבתורה ניתן למשה רבינו, אלא שנהג בו טובת עין ומסרו לישראל, וצריך ביאור איפוא מצינו שמסר משה רבינו כח הפלפול לישראל.

אך לפי האמור יש לומר, כי כשעלה משה למרום לקבל את התורה מסר לו הקב"ה כח הפלפול שבתורה, כדי שיוכל ללבן ארבעים יום וארבעים לילה כל ההלכות שבתורה. אולם כשירד משה מן ההר וראה את העגל, והחליט בדעתו לשבור את הלוחות, אף שידע שיגרום בכך שתשתכח תורה מישראל, באותה שעה נהג טובת עין בישראל ומסר להם כח הפלפול שבתורה, כדי שיצליחו להחזיר שכחת התורה על ידי פלפולא דאורייתא.

יומתק לבאר בזה, מה שאמר רבי יוסי ברבי חנינא: **"לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו... ומשה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל, ועליו הכתוב אומר טוב עין הוא יבורך וגו' וצריך ביאור מכיון שרק כח הפלפול ניתן למשה ולזרעו, איך אמר רבי יוסי ברבי חנינא: "לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו", משמע כי כל התורה ניתנה למשה ולזרעו ולא רק חלק הפלפול."**

ויש לומר על פי מה ששנינו בגמרא (ברכות ג): **"אמר ריש לקיש, מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל"**. ופירש הט"ז (או"ח סי' מז ס"ק א): **"דהיינו שעוסק בפלפול ומשא ומתן של תורה, כמו שאמרו על בחוקותי תלכו על מנת שתהיו עמלים בתורה, מה שאין כן באותם שלומדים דברי תורה מתוך עונג ואינם יגיעים בה אין התורה מתקיימת אצלם"**.

ומוסיף הט"ז שמטעם זה תקנו חז"ל לברך בברכת התורה: **"לעסוק בדברי תורה"** ולא **"ללמוד דברי תורה"**, להורות שצריך דוקא לעסוק בתורה בדרך טורח ופלפול, שאם לא כן אין התורה מתקיימת. וכבר נתבאר כי פלפול התורה הוא סגולה כנגד שכחת התורה כמו שאמר רבי חנינא: **"אם חס ושלום נשתכחה תורה מישראל מהדרנא ליה מפלפולי"**.

הנה כי כן מבואר היטב דברי רבי יוסי ברבי חנינא: **"לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו"**, וכוונתו גם כן כמסקנת הגמרא כי רק

חלק הפלפול ניתן למשה ולזרעו, אלא מאחר שבלא פלפול אין קיום לתורה, כי אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, שהוא היגיעה בפלפול התורה.

נמצא שהתורה לא ניתנה רק למשה ולזרעו, כי התורה היתה משתכחת משאר ישראל שאין להם חלק הפלפול, ואם היה כך ח"ו היה צריך שמשה וזרעו יחזירו את התורה על ידי כח הפלפול שנמסר להם, אלא שמשה נהג בה טובת עין ומסר כח הפלפול לישראל כדי שיתקיים התורה.

התגברות על היצר על ידי פלפול התורה

ויש להרחיב בביאור הענין ששבר משה את הלוחות, על פי הידוע שעיקר ההתגברות על היצר הוא דוקא באמצעות העמל והיגיעה בתורה, כמבואר בגמרא (קידושין ל): **"כך הקב"ה אמר להם לישראל בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תכלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו"**.

דקדקו לומר: **"ואם אתם עוסקים בתורה"**, כדי להורות שצריך דוקא **"לעסוק"** בתורה בדרך פלפול ויגיעה, כמו שכתב הט"ז (או"ח סי' מז ס"ק א) שמטעם זה מברכים ברכת התורה: **"לעסוק בדברי תורה"**, ללמדנו שצריך לעסוק בתורה בדרך פלפול כאדם שעוסק בעסקיו, וכן שנינו במשנה (אבות פ"ב מ"ב): **"יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון"** - בדרך עמל ויגיעה דייקא.

רעיון קדוש של הרה"ק מאפטא זי"ע:

אחרי מלחמת עמלק בפורים צריך טהרה משמן הרע שנדבק בנו

רעיון קדוש אנו למדים מדברי הרה"ק מאפטא זי"ע בעל "אוהב ישראל", על מה שהקדימו חכמנו ז"ל פרשת פרה לפני פרשת החודש, כפי שהביא ב"תורת אמת" להרה"ק ר' לייבל אייגר מלובלין זי"ע (פורים תרל"ב דף פג):

"איתא מהרב הקדוש איש אלקים ממעזיבעז, שלאחר מחיית עמלק נצרך הטהרה, כי מזה שנתאבק עם ההיפוך, הגם שמנצחו ומכניעו עם כל זה נדבק איזה שמץ, ולזה צריכין להטהר בפרשת פרה אחר הפורים".

כאשר נתבונן נראה שהרה"ק מאפטא מגלה לנו בזה יסוד נפלא בעבודת ה', שכאשר נלחמים עם היצר הרע או עם כח המתנגד לקדושה, אפילו אם בסופו של דבר מתגברים עליו ומנצחים אותו, מכל מקום עצם המלחמה משאיר רושם רע בנפש היהודי, והוא עדיין צריך לסיוע ולעזר כדי להיטהר מהרושם הרע שנשאר בו. ולכן הסמיכו חז"ל פרשת פרה לפורים שהוא בבחינת מחיית עמלק, כי יש בה טהרתם של ישראל לטהר אותם מהרושם הרע שנשאר בהם אחרי המלחמה עם עמלק בפורים.

שבת קודש הבא עלינו לטובה נקרא **"שבת פרה"**, על שם שבשבת זה אנו קוראים בתורה פרשת פרה אדומה, וכמו ששנינו במשנה (מגילה כט): **"ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים... בשניה זכור, בשלישית פרה אדומה, ברביעית החודש הזה לכם"**. ופירש רש"י: **"פרה אדומה, להזהיר את ישראל לטהר שיעשו פסחיהן בטהרה"**.

שוב מביא רש"י (שם) דברי הירושלמי (מגילה פ"ג ה"ה): **"אמר רבי חמא, בדין הוא שתקדים החודש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת? שהיא טהרתן של כל ישראל"**. נמצינו למדים מזה, שתכלית קריאת פרשת פרה אדומה היא בבחינת טהרתן של ישראל לקראת חג הפסח.

אמנם תירוץ הירושלמי צריך תוספת ביאור, שהרי סוף סוף מכיון שאנו קוראים פרשת פרה זכור לטהרתן של ישראל בפרה אדומה לקראת הקרבת הפסח, אם כן הרי ענין זה שייך יותר לחודש ניסן, מדוע אם כן הקדימו חז"ל פרשת פרה לפרשת החודש משום שהיא טהרתן של ישראל?

גמרא: "אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל", נמצא כי שבירת הלוחות גרמה שכחת התורה

משה רבינו נהג טובת עין למסור כח הפלפול לישראל, כי על ידי כח הפלפול אפשר להחזיר תורה שנשתכחה

משה רבינו שבר הלוחות לגרום שכחת התורה, כדי שיתייגעו ישראל בתורה ויתגברו על היצר הרע

אהרן הכהן אמר: "חג לה' מחר", על כח הפלפול שנתגלה בשבירת הלוחות, כי קוב"ה חדי בפלפולא דאורייתא

אולם מכיון שעל ידי חטא העגל שלט בהם יצר הרע הרי צריך סגולה שלא יבואו כלל לידי חטא, לכן שבר משה רבינו את הלוחות כדי שתחד שכחת התורה לישראל, כי על ידי זה יצטרכו ישראל לעסוק בתורה דוקא בדרך פלפול ויגיעה כדי להחזיר התורה שנשתכחה, ועל ידי זה יכניעו את היצר הרע.

הנה כי כן זהו שאמר הקב"ה למשה: **"יישר כוחך ששיברת"**, כי על ידי שבירת הלוחות שירדה שכחת התורה לישראל, בזה **"יישר כוחך"** - נתחזק כוחך שהוא חלק הפלפול שבתורה שנמסר לך, כי מעתה יצטרכו ישראל לעסוק בפלפול התורה כדי להחזיר חלק התורה שנשתכח מהם על ידי שבירת הלוחות.

"חג לה' מחר" על התגלות כח הפלפול

מעתה יאיר לנו להבין דברי אהרן הכהן קדוש ה', אשר הכריז אחרי שנעשה העגל: **"חג**

לה' מחר". כי ידוע מאמר המורגל בכל הספרים הקדושים: **"קוב"ה חדי בפלפולא"** - הקב"ה שמח כאשר ישראל מפלפלים בתורה, ומקור הדבר ב"מגיד מישרים" (פרשת ויקהל מהדורא בתרא) שאמר המלאך המגיד לה"בית יוסף": **"דקוב"ה חייך בפלפולא דילך"**.

על כן: **"וירא אהרן ויבן מזבח לפניו"**, כאשר ראה אהרן חור זבוח לפניו, והבין מזה שהוא צריך לעשות להם את העגל, שאם לא כן יהרגוהו ויתקיים בהם: **"אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא"**, ולא יהיה להם תיקון לעולם, התבונן כדרכם של צדיקים, מדוע סיבב הקב"ה שיצטרך לעשות העגל.

והבין מזה כי זהו מסיבה מאת ה' שישבור משה את הלוחות כדי שתחד שכחת התורה, ועל ידי זה יצטרכו ישראל לעסוק בפלפולא דאורייתא, ומאחר שהקב"ה חדי בפלפולא לכן כדי להמליץ טוב על ישראל: **"ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר"**. כלומר מחר כשירד משה מן ההר ויראה את העגל וישבור את הלוחות, יגרום בכך בסופו של דבר **"חג לה' כי קוב"ה חדי בפלפולא"**.

יומתק לפרש בזה (שמות לב לד): **"וביום פקדי ופקדתי עליהם את חטאתם"**. ופירש רש"י: **"תמיד כשאפקוד עליהם עוונותיהם, ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה עם שאר העוונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל"**. ונתייעו המפרשים לבאר, איזה קשר יש בין חטא העגל לשאר העוונות [וכבר כתבנו ביאור על כך בתחילת המאמר].

אך לפי האמור יש לומר, כי מאחר שחטא העגל היתה גזירת המלך, כדי שישבור משה את הלוחות ויגרום בכך שכחת התורה לישראל, והתועלת בזה היא שיעסקו בתורה בדרך פלפול ויגיעה ויוכלו להתגבר על היצר, נמצא כי בכל חטא שלא הצליחו להתגבר על היצר, הרי זה משום שלא עסקו בתורה בדרך עמל ופלפול, ואז מתעורר חטא העגל מדוע לא למדו מזה לקח שצריך לעמול בתורה בדרך פלפול.